

Informace ze zdravotnictví Královéhradeckého kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
4.8.2005

11

Diabetologie - činnost oboru v Královéhradeckém kraji v roce 2004

Diabetology - Activity in Branch in the Královéhradecký Region in 2004

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru diabetologie v Královéhradeckém kraji v roce 2004 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a podrobné údaje o léčených diabetících.

Summary

Information on health service activity in the branch of diabetology in the Královéhradecký region in 2004 contains data about out-patient care by type of establishment of the region, data about personnel capacity, activity and detailed data about diabetics under treatment.

Podkladem pro zpracování dat v této aktuální informaci o činnosti diabetologie byl roční výkaz, který byl součástí Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví ČR na rok 2004. Výkaz vyplňuje samostatně každá diabetologická ordinace, včetně ambulantních částí nemocnic. Zároveň jej vyplňují ordinace praktických lékařů pro dospělé, které diabetiky aktivně léčí. Publikované údaje jsou zpracovány za všechny ordinace bez ohledu na zřizovatele.

Zákonem č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, vchází v platnost nové kategorie zdravotnických pracovníků. Původní kategorie SZP (střední zdravotničtí pracovníci) byla nahrazena ne plně srovnatelnou kategorií ZPBD (zdravotničtí pracovníci způsobilí k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu po získání odborné způsobilosti).

Činnost oboru diabetologie

Diabetes mellitus - úplavice cukrová, které se lidově říká cukrovka, představuje skupinu chronických onemocnění, která má různý mechanismus vzniku a projevuje se poruchou metabolismu cukrů, tuků a bílkovin. V důsledku těchto poruch dochází k rozvoji komplikací, kde jsou postiženy cévy, oči, nervový systém, ledviny a dolní končetiny. V roce 2004 představují diabetici v Královéhradeckém kraji 6,8 % všech obyvatel.

V našem kraji bylo léčeno 111 pacientů ve věkové kategorii 0-19 let (v ČR 1 620), což z celkového počtu pacientů činilo 0,30 % (ČR 0,23 %). Ze všech obyvatel v této věkové kategorii to činilo 0,09 % (ČR 0,07 %).

Mapka nám znázorňuje sídla samostatných ordinací lékařů specialistů diabetologů. U názvu obce je uveden i počet ordinací, které poskytují tuto léčbu. Počet ordinací

v mapce není shodný s počtem zdravotnických zařízení v následující tabulce. Je to proto, že v mapce jsou znázorněna i detašovaná (začleněná) pracoviště.

Odbornou péčí o nemocné cukrovkou zajišťovalo 18,68 lékařů a 21,38 ZPBD (součet úvazků, včetně smluvních) ve 189 ordinacích. Tito lékaři k 31.12.2004 léčili celkem 37 027 osob. Na jednoho lékaře v oboru diabetologie v našem kraji připadlo v průměru 1 982 léčených pacientů (v roce 2003 to bylo 2 246), v ČR připadalo na jednoho lékaře 2 301 pacientů (v roce 2003 to bylo 2 358 pacientů). Snížení počtu pacientů na jednoho lékaře bylo způsobeno vyšším procentuálním nárůstem počtu lékařů než činil procentuální nárůst léčených pacientů. Jak je patrné z první tabulky, nejvíce je ostatních ambulantních zdravotnických zařízení (152), což jsou z převážné většiny ordinace praktických lékařů pro dospělé. V těchto ordinacích lékaři aktivně léčí lehčí formy diabetu v rámci oboru (tzn. že pracovní úvazek vykazují na výkazu pro PL dospělé a na diabetologickém výkazu pouze činnost).

Během roku 2004 bylo provedeno celkem 111 981 ošetření – vyšetření, což činilo nárůst oproti předešlému roku 8,9 %. Počet ošetření na 1 lékaře byl v kraji 5 994, nejméně v okrese Hradec Králové (4 587) a nejvíce v okrese Rychnov nad Kněžnou (9 748). Ve srovnání s rokem 2003 opět vzrostl celkový počet léčených osob, a to o 10,3 %, což potvrzuje rostoucí trend. Jedním z hlavních růstových faktorů je stárnutí populace. Dlouhodobě je vyšší výskyt cukrovky u žen než u mužů, přičemž ženy tvoří téměř 53 % z celkového počtu léčených diabetiků.

Počet diabetiků léčených pouze dietou zaujímal 33,1 % z úhrnu léčených osob, v relaci na 10 000 obyvatel činil 224 případů (ČR 237). Počet léčených PAD byl nejvyšší, činil 42,6 % z úhrnu, na 10 000 obyvatel připadalo 288 případů (ČR 304). Léčených diabetiků inzulinem bylo 18,2 % a kombinovanou léčbou inzulinem a PAD pouze 6,1 %. Struktura pacientů podle druhu léčby v ČR byla následující: 34,1 % osob bylo léčeno jen dietou, 43,6 % perorálními antidiabetiky (PAD), 15,7 % osob jen inzulinem a 6,6 % kombinovanou léčbou (inzulinem a PAD). Jak je patrné, Královéhradecký kraj nevybočuje a potvrzuje republikový trend.

Z hlediska typu diabetu nejčastěji pacienti trpí diabetem II. typu, což tvoří 90,0 % všech léčených osob, nejvíce těchto pacientů je v okrese Rychnov nad Kněžnou (94,2 %). Porucha glukosové tolerance se nezahrnuje do počtu osob léčených na diabetes, sleduje se samostatně. Na tuto diagnózu bylo v našem kraji léčeno 2 360 pacientů.

Jak ukazují poslední dva grafy (Vývoj počtu léčených diabetiků na 100 000 obyvatel v letech 1996 – 2004 a Vývoj počtu léčených diabetiků v letech 1980 - 2004), mimo roku 1999 je stále vzestupný trend počtu léčených diabetiků. Index (rok 1980 - 100,0) činil v roce 2004 v našem kraji 212,4.

Zpracovala:

Lenka Lesková

ÚZIS ČR, Královéhradecký krajský odbor

Hradecká 1172, 500 03 Hradec Králové

tel.:495 515 331

e-mail: drahokoupilova@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

Sídla zdravotnických zařízení *) poskytujících ambulantní diabetologickou péči

*) Samostatné ordinace lékařů specialistů

Personální zajištění a počty ošetření dle druhu zdravotnických zařízení

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾		Počet ošetření - vyšetření	
		lékaři	ZPBD ²⁾	celkem	na 1 lékaře
dle druhu zařízení					
Ambulantní část lůžkových ZZ	15	6,10	8,35	29 048	4 762,0
Samostatná ordinace lékaře specialisty	22	10,03	10,38	68 255	6 805,1
Ostatní ambulantní zdravotnická zařízení	152	2,55	2,65	14 678	5 756,1
Celkem	189	18,68	21,38	111 981	5 994,7
dle území					
Hradec Králové	69	6,92	8,17	31 743	4 587,1
Jičín	31	1,74	1,39	14 939	8 585,6
Náchod	26	3,35	3,35	21 425	6 395,5
Rychnov nad Kněžnou	24	1,87	2,17	18 230	9 748,7
Trutnov	39	4,80	6,30	25 644	5 342,5
Královéhradecký kraj	189	18,68	21,38	111 981	5 994,7

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5 - § 21

Počet léčených diabetiků k 31.12.2004

Území, okres	Počet léčených pacientů				Počet nově zjištěných onemocnění		
	celkem	z toho v %		u PL pro dospělé v %	celkem	z toho v %	
		muži	ženy			muži	ženy
Hradec Králové	11 098	48,09	51,91	20,61	1 053	48,53	51,47
Jičín	4 872	44,66	55,34	14,92	363	49,04	50,96
Náchod	5 635	47,63	52,37	7,58	540	45,56	54,44
Rychnov nad Kněžnou	5 667	47,33	52,67	9,14	346	52,31	47,69
Trutnov	9 755	47,60	52,40	18,50	813	50,43	49,57
Královéhradecký kraj	37 027	47,32	52,68	15,57	3 115	48,99	51,01
Česká republika	712 079	46,17	53,83	15,95	54 303	48,15	51,85

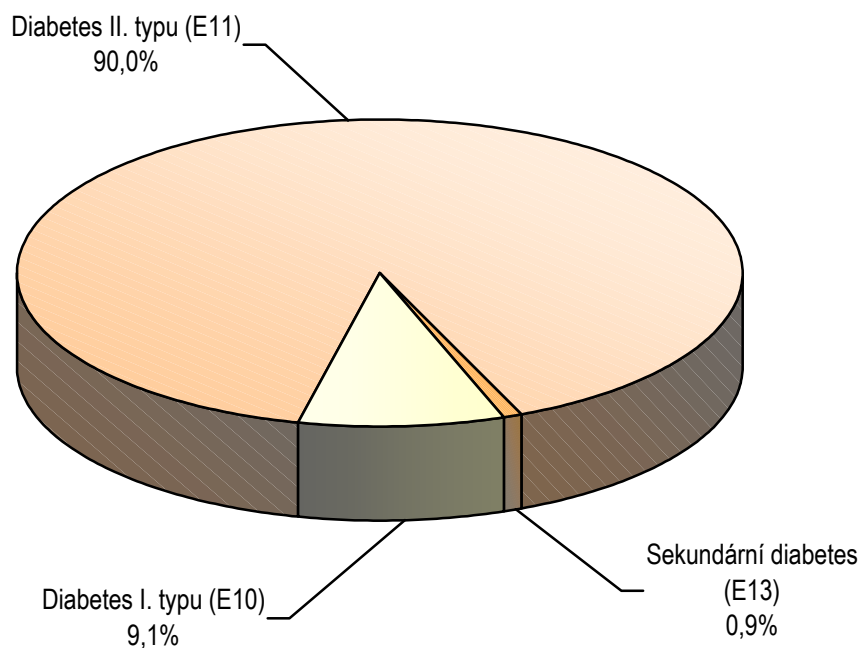
Počet léčených osob s chronickou diabetickou komplikací

Území, okres	Diabetická						
	nefropatie		retinopatie			noha	
	celkem	z celku s renální insuficiencí	celkem	z celku		celkem	z celku s amputací
				proliferativní	slepota		
Hradec Králové	1 385	590	1 852	786	42	502	165
Jičín	316	101	415	114	22	160	48
Náchod	981	184	630	145	22	646	57
Rychnov nad Kněžnou	285	110	524	102	5	215	69
Trutnov	711	198	1 147	110	13	394	77
Královéhradecký kraj	3 678	1 183	4 568	1 257	104	1 917	416

Léčené osoby podle jednotlivých typů diabetu

Území, okres	Počet léčených osob podle jednotlivých typů diabetu				
	absolutně	na 10 000 obyvatel	v %		
			I. typ DM (E10)	II. typ DM (E11)	sekundární diabetes (E13)
Hradec Králové	11 098	696,70	11,5	87,4	1,1
Jičín	4 872	632,47	7,8	91,9	0,3
Náchod	5 635	502,14	11,6	87,6	0,8
Rychnov nad Kněžnou	5 667	717,46	5,2	94,2	0,6
Trutnov	9 755	814,50	8,0	91,0	1,0
Královéhradecký kraj	37 027	676,54	9,1	90,0	0,9
Česká republika	712 079	696,71	6,8	91,9	1,4

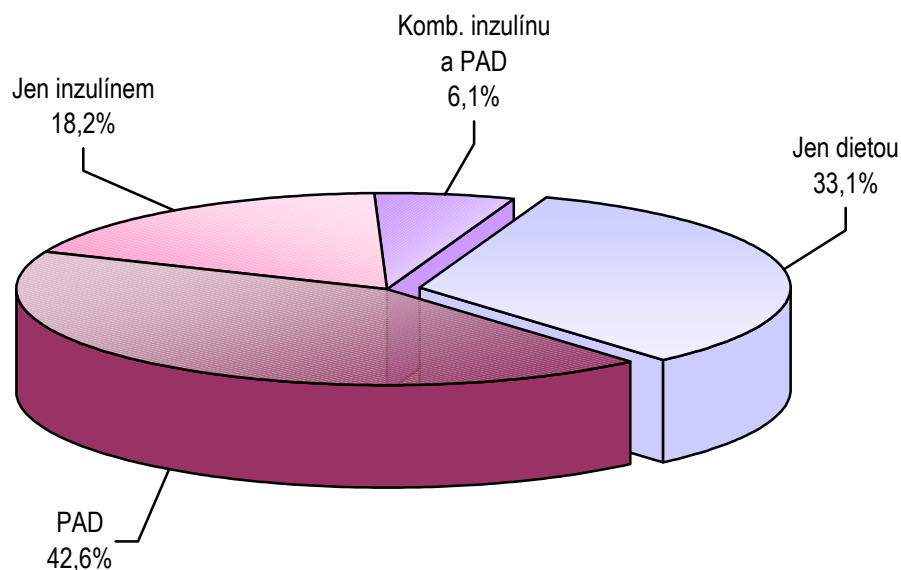
Struktura léčených diabetiků podle typu diabetu

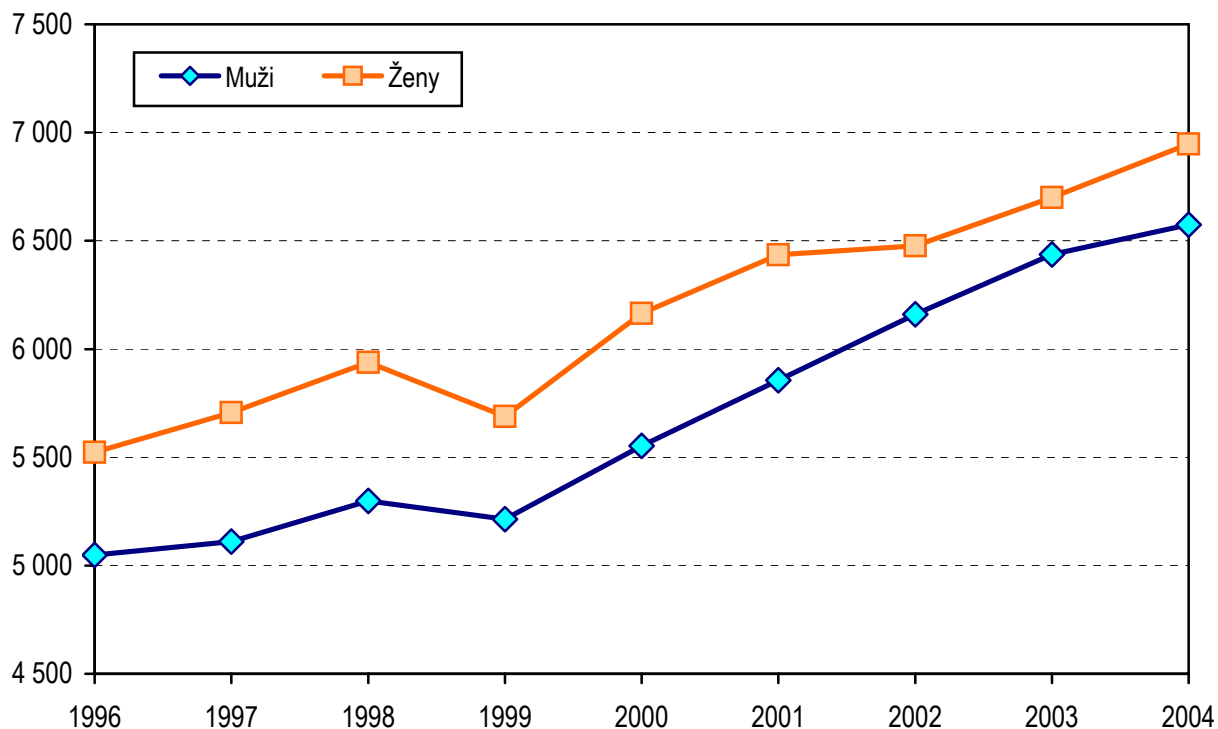
Léčení diabetici podle druhu léčby

Území, okres	Jen dietou		PAD		Jen inzulínem		Kombinací inzulínu a PAD	
	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel
Hradec Králové	3 205	201,20	5 063	317,84	2 216	139,11	614	38,55
Jičín	1 442	187,20	2 097	272,23	1 058	137,35	275	35,70
Náchod	1 621	144,45	2 370	211,19	1 038	92,50	606	54,00
Rychnov nad Kněžnou	2 444	309,42	2 173	275,11	820	103,81	230	29,12
Trutnov	3 543	295,83	4 079	340,58	1 600	133,59	533	44,50
Královéhradecký kraj	12 255	223,92	15 782	288,36	6 732	123,00	2 258	41,26
Česká republika	242 668	237,43	310 659	303,95	111 937	109,52	46 815	45,80

Struktura léčených diabetiků podle druhu léčby

Vývoj počtu léčených diabetiků na 100 000 obyvatel v letech 1996 - 2004

Vývoj počtu léčených diabetiků v letech 1980 - 2004

